

**Bestuurlijke notitie voor gemeenteraadsleden
en coalitievorming**
*Samen werken aan een schone, gezonde, veilige
en duurzame leefomgeving in de Achterhoek*

Bestuurlijke notitie voor gemeenteraadsleden en coalitievorming

Samen werken aan een schone, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving in de Achterhoek

Geachte griffier,

Voor u ligt onze bestuurlijke notitie namens Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) ten behoeve van de coalitievorming binnen uw gemeente. Met deze notitie wil ODA de nieuw te formeren colleges en nieuwe raden tijdig informeren over de opgaven die in deze aankomende bestuursperiode op gemeenten en ons afkomen. Ons doel is het borgen van een schone, gezonde, veilige en duurzame bodem, lucht en water in de Achterhoek.

ODA vraagt om deze opgaven en de gekozen koers richting fusie, waar passend, te betrekken bij de coalitievorming en te verankeren in het coalitieakkoord.

Informatie voor nieuwe gemeenteraadsleden

Naast deze bestuurlijke notitie hebben we een informatieset toegevoegd met aanvullende informatie over ODA, haar taken en de ontwikkelingen in deze bestuursperiode. Deze bestuurlijke notitie gaat in op de hoofdlijnen.

Rol en taken ODA

ODA voert namens uw gemeente taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering binnen onze fysieke leefomgeving. Dit is de komende jaren extra relevant omdat deze taken alleen maar complexer worden en onze bodem, lucht en water in de Achterhoek niet uit zichzelf schoner worden. Uw gemeente heeft het wettelijk basistakenpakket ingebracht en neemt daarnaast aanvullende milieutaken bij ons af. Zo adviseren wij op specialistische thema's, zoals bijvoorbeeld de wettelijke taak rondom zeer zorgwekkende stoffen (denk aan PFAS) en op het gebied van indirecte lozingen en waterkwaliteit in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Onze dienstverleningsafspraken zijn vastgelegd in het mandaat, de dienstverleningsovereenkomst, het productenboek en het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

Toenemende complexiteit van de opgave

Onze advisering speelt een steeds grotere rol binnen uw gemeente en de regio Achterhoek. Zo leest u in de eerder aangeboden begroting 2027 dat de adviesvraag structureel groeit als gevolg van de invoering van de Omgevingswet, de Achterhoekse bouwambitie, complexe gebiedsontwikkelingen (woningbouw) en specialistische milieuvraagstukken. Samen moeten we zorgdragen voor het terugbrengen of zelfs voorkomen van ZZS-emissies, waaronder PFAS. Dit raakt direct alle facetten van ons werk binnen VTH. Daarnaast vraagt ook de Kaderrichtlijn Water en het Circulaire Materialenplan extra inzet. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor indirecte lozingen, waarbij ODA de VTH-taken op dit terrein uitvoert in goede samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel.

Dienstverlening op niveau en voorbereiding op fusie

De complexiteit van het werk neemt toe en daarnaast staat deze bestuursperiode voor ons samen (ODA en gemeenten) in het teken van twee parallelle opgaven. Enerzijds moet de huidige dienstverlening aan gemeenten onverminderd door blijven gaan. Anderzijds brengt ODA de basis op orde in het licht van de door het ministerie voorgeschreven robuustheidseisen vanuit het Interbestuurlijk programma versterking VTH.

Toekomstkoers: geleidelijke fusie met Omgevingsdienst Veluwe

In september 2025 heeft het huidige Algemeen Bestuur onze toekomstige koers bepaald. Er is door het Algemeen Bestuur gekozen voor een geleidelijke fusie met Omgevingsdienst Veluwe. In de intentieverklaring is deze route uitgewerkt als een gefaseerd traject, waarbij de integratie van de bedrijfsvoering de eerste stap vormt. Eveneens is hierin vastgelegd dat Doetinchem de locatie voor de regio Achterhoek blijft. Daarnaast is als uitgangspunt opgenomen dat beide organisaties vóór de formele fusie op een nagenoeg gelijkwaardig kwaliteits- en uitvoeringsniveau moeten functioneren.

Ontwikkelen naar gelijkwaardige fusiepartner

In de begroting 2027 leest u onze eerste ontwikkelstappen als gelijkwaardige fusiepartner. Daarbij ligt de nadruk op het versterken en borgen van het primaire VTH-proces, het toegroeien naar een vergelijkbaar kwaliteits- en uitvoeringsniveau. ODA bouwt hierbij voort op bestaande expertise, onder meer op het gebied van ZZS en de Kaderrichtlijn Water. Daarnaast ontwikkelen wij ons door op het gebied van data en informatiemanagement. Ook worden de mogelijkheden van AI nadrukkelijk gevolgd en waar mogelijk benut.

Bestaande afspraken als fundament

De huidige afspraken over mandaat, dienstverleningsovereenkomst, specificatie en productenboek blijven in deze overgangperiode het fundament onder de dienstverlening. Deze stukken houden de dienstverlening op niveau tot aan de fusie en worden richting de nieuwe organisatie stapsgewijs herijkt.

Uitkomsten visitatie

ODA heeft deelgenomen aan het landelijke programma waarin alle omgevingsdiensten zijn gevisiteerd. De visitatiecommissie is positief over de inhoudelijke kwaliteit op dossierniveau, maar constateert ook dat ODA en haar bestuur intensiever met elkaar in gesprek moeten over de ontwikkeling van uitvoeringsdienst naar omgevingsdienst. Daarbij stelt de commissie: "*Praat met elkaar over morgen!*". Ook stelt de commissie vast dat binnen het bestuur weinig onderscheid bestaat tussen eigenaarschap en opdrachtgeverschap. Voor de volgende fase is een andere benadering nodig en tot nu toe benutten ODA, bestuur en ambtelijk opdrachtgevers elkaars kracht nog onvoldoende.

Coalitievorming en ontwikkelingen ODA

Vanwege de vele ontwikkelingen op het gebied van milieu en de organisatie is het wenselijk als de nieuwe colleges in een vroeg stadium richting geven aan die ontwikkelingen. ODA vraagt daarom om in het coalitieakkoord aandacht te geven aan:

- steun voor de fusie, doorontwikkeling ODA en instandhouding van huidige dienstverlening;
- actieve gemeentelijke bijdrage aan de totstandkoming van de nieuwe Omgevingsdienst Veluwe-Achterhoek;
- sturing geven aan de structurele aanpak van nieuwe ontwikkelingen;
- actieve inzet op de kwaliteit van onze lucht, bodem en water in de Achterhoek;
- en toewerken naar een regionaal uniform Achterhoeks Milieubeleid (wens ODA en bedrijfsleven).

Wat levert dit de gemeente op?

Voor gemeenten levert deze inzet continuïteit, meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, meer specialistische slagkracht en een sterkere informatiepositie op.

Uiteindelijk met het doel om lokale ambities voor een schone, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving te vertalen naar een uitvoerbare opdracht voor ODA nu en in de toekomst.

Wij vragen u deze notitie te betrekken bij het proces van coalitievorming en onder de aandacht te brengen van informateur, formateur en de betrokken fracties.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van Omgevingsdienst Achterhoek,

Joost van Oostrum
voorzitter dagelijks bestuur

Aangenaam, Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Wij verlenen omgevingsvergunningen in opdracht van tien gemeenten en de provincie Gelderland. Ook zien we erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseren we onder andere onze opdrachtgevers over archeologie en over verschillende milieu-onderwerpen, zoals bodem, geluid en lucht.

ODA heeft een [Dagelijks Bestuur](#) en het [Algemeen Bestuur](#) bestaan uit vertegenwoordigers van onze opdrachtgevers.

Onze opdrachtgevers:

Wat doet ODA?

Vergunningen

Ondernemers zijn verantwoordelijk voor het naleven van milieuregels. Deze regels gaan over geluid, energie, afvalstoffen, lucht en bodem. Ze staan opgenomen op verschillende plekken, zoals Besluit activiteiten leefomgeving of een omgevingsplan. Het kan dat een bedrijf een omgevingsvergunning voor milieu nodig heeft. Alleen een 'melding' moeten doen of informatie aanleveren is ook mogelijk.

Toezicht

Wij controleren of bedrijven aan de wettelijke milieuregels voldoen. Naast periodieke en themagerichte inspecties controleert de toezichthouder aan de hand van ontvangen klachten en meldingen. Voldoet een bedrijf niet aan de regels? Dan kunnen wij maatregelen opleggen. Daarnaast houden we toezicht op het saneren van bodemverontreiniging, het toepassen en verwijderen van grond en het verwijderen van asbest.

Handhaving

Worden de regels overtreden? Dan treden wij hiertegen handhavend op. Er zijn diverse soorten maatregelen die genomen kunnen worden zoals een dwangsom (geldboete), bestuursdwang (tijdelijke stillegging of het sluiten van een bedrijf en/of pand) of een proces-verbaal.

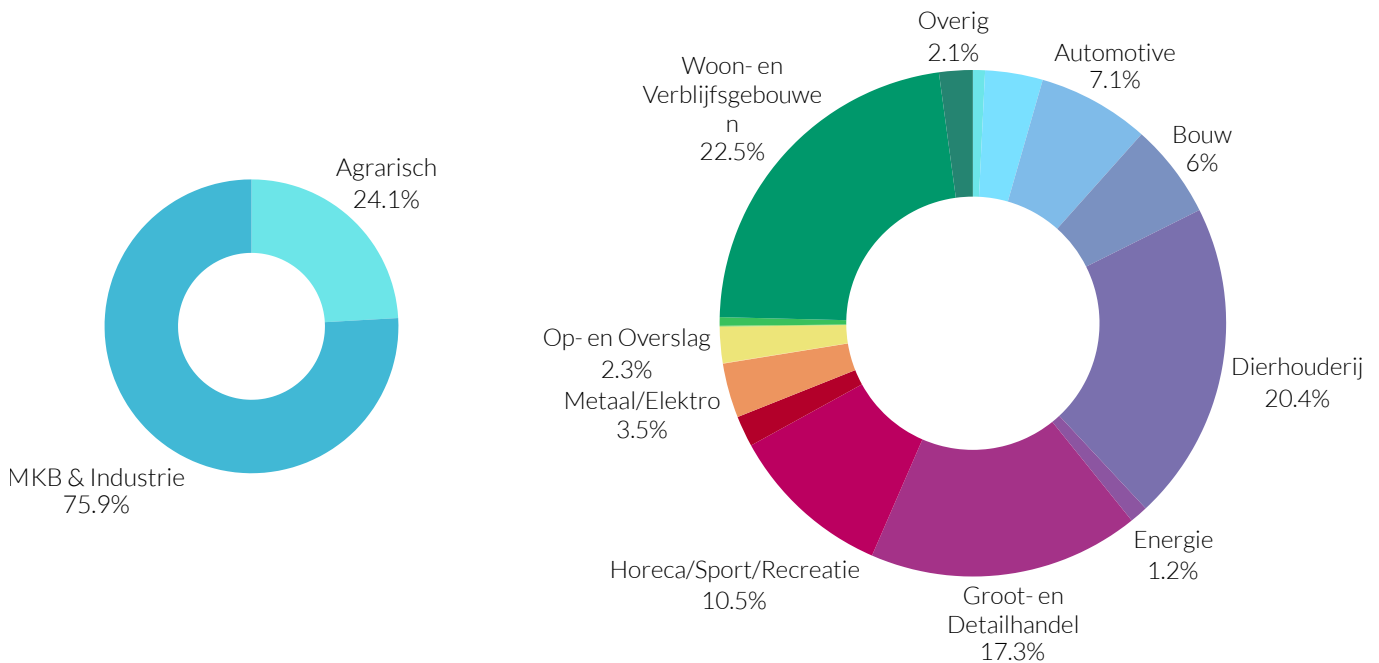
Advies

Omgevingsdienst Achterhoek heeft veel specialistische kennis in huis. We adviseren onze opdrachtgevers over bodem, water, lucht en Geur, geluid, gevaarlijke stoffen, externe veiligheid, ecologie en archeologie.

Wat doet ODA?

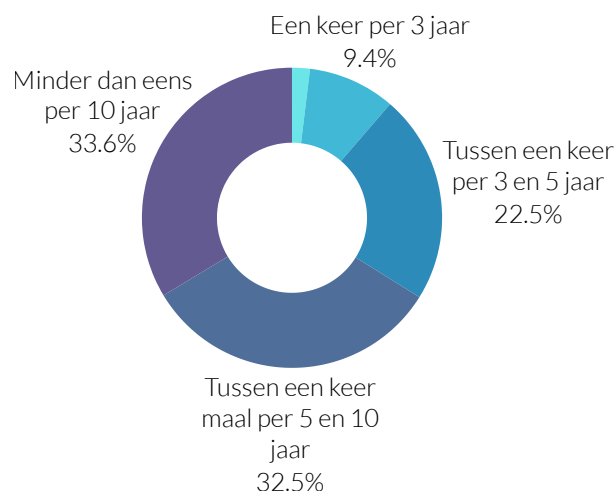
Omgevingsdienst Achterhoek heeft meer dan **14.000 bedrijven** uit de Achterhoek in beheer. Daarvan zijn ruim driekwart bedrijven uit de MKB & Industrie.

Frequentie van controles

Niet alle bedrijven zien ons even vaak. Soms is dat maar een keer in de vijf jaar, maar dat kan ook meerdere keren per jaar zijn. Gemiddeld genomen zal een kapper door ons minder vaak worden bezocht dan een veehouderij.

Er zijn **77 bedrijven** die onder verscherpt toezicht staan of onze speciale aandacht hebben. Dat kan zijn vanwege een hoger risico, complexiteit, slecht naleefgedrag, invloed op de leefomgeving of een combinatie van deze factoren.

2013

Oprichting

Bijna alle omgevingsdiensten zijn opgericht na de vuurwerkramp in Enschede (13 mei 2000) en de brand in Volendam (1 januari 2001). Naar aanleiding van deze rampen ontstond er behoefte aan regionaal werkende organisaties die taken op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving op zich namen.

Het werkveld verandert

Sinds 2013 zijn er meer taken bij ODA komen liggen, zoals strafrecht, Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), energie, ondermijning, ruimtelijke ontwikkeling, asbesttaken, watertaken en geluid. Ook verschoven taken van de Provincie naar de gemeentes, waaronder bodemtaken en het gezag op verschillende bedrijven.

Interbestuurlijke Programma Versterking VTH-stelsel

In maart 2021 concludeerde de Commissie Van Aartsen dat het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) niet voldoende functioneerde. Daarop startte in juni 2022 het tweejarige Interbestuurlijke Programma Versterking VTH-stelsel. Uit dit programma kwamen landelijke robuustheidscriteria, waaronder een minimale omzet van € 16,5 miljoen, waar alle omgevingsdiensten per 1 april 2026 aan moeten voldoen.

Invoering Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Daarin worden 26 bestaande wetten samengevoegd. Die wetten gaan over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur: een ingrijpende verandering. Het wordt daarom ook wel de grootste wetswijziging sinds 1848 genoemd, het jaar dat de Nederlandse grondwet werd ingevoerd.

Nu

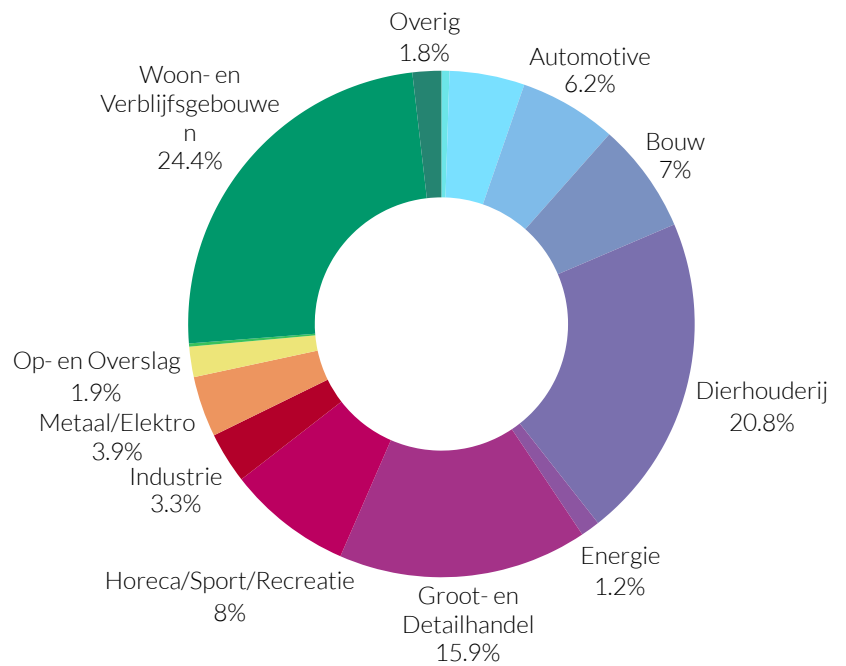
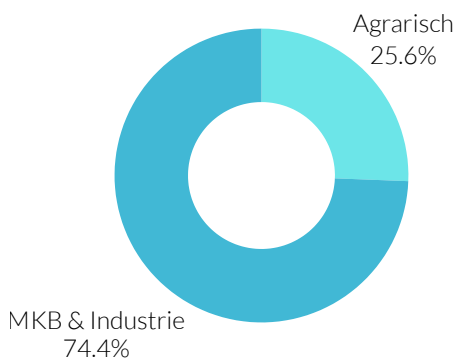
Fusie met OD Veluwe

Voor de zomer gaf het Algemeen Bestuur de opdracht om een verkenning te starten naar zowel het zelfstandig robuust worden als naar een fusie met Omgevingsdienst Veluwe. Deze opdracht resulteerde in het Verkenningsdocument waar beide scenario's in zijn onderzocht en gepresenteerd. Op 10 september 2025 heeft het Algemeen Bestuur gekozen om in te zetten op een fusie met OD Veluwe. Een intentieverklaring werd getekend op 17 december 2025.

ODA in Aalten

Bedrijven in Gemeente Aalten

In Gemeente Aalten zijn er bijna 1000 bedrijven waar Omgevingsdienst Achterhoek mee te maken krijgt. 0,71% van deze bedrijven staan onder verscherpt toezicht of hebben onze speciale aandacht.

Voorbeelden uit de praktijk

Sluiting afvalinzamelaar

In december 2025 voerden onze toezichthouders een controle uit bij een afvalinzamelaar in Aalten. Bij het betreden van het terrein bleek al snel dat er te veel en ander afval werd ingezameld dan toegestaan. Ook vonden er bewerkingen van afvalstoffen plaats, waar geen vergunning voor was.

Op veel controles volgden waarschuwingen en verschillende dwangsommen voor overtredingen van de milieuvorschriften. Op ons advies heeft het college van B&W de gemeente de locatie gesloten.

Handhavingsacties in het buitengebied

Samen met ketenpartners Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Gelders Landschap, Hengelsportfederatie, de politie en Provincie Gelderland treden we regelmatig op in het buitengebied. En niet zonder reden: vuurwerk, stroperij, verdovende middelen. Het komt allemaal voorbij. Daarom gaan onze groene boa's vaak op pad.

Paasvuren

Sinds dit jaar is voor het organiseren van een paasvuur naast een evenementenvergunning ook een omgevingsvergunning voor milieu nodig. Onze vergunningverleners maakten een vragenlijst en stappenplan op maat om verenigingen en particulieren te helpen dit voor het eerst aan te vragen.

Voorbeelden uit de praktijk

Zeer Zorgwekkende Stoffen

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn chemische stoffen die schadelijk kunnen zijn voor mens en milieu, bijvoorbeeld omdat ze kankerverwekkend en hormoonverstorend zijn voor mensen en slecht afbreekbaar zijn in het milieu. Het toezicht op deze onderwerpen wordt steeds complexer en vraagt om actuele kennis van stoffen, processen en wet- en regelgeving.

Een toezichthouder of vergunningverlener ziet niet aan een schoorsteen wat eruit komt of aan een stroom afvalwater wat er wordt geloosd. Ons Team Gevaarlijke Stoffen deelt kennis rond dit thema en ondersteunt de hele organisatie vanuit hun expertise.

Waterkwaliteit

De kwaliteit en hoeveelheid van het water staan in Nederland onder druk, ook in de Achterhoek. In Europees verband is de Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld voor schoon en gezond oppervlakte- en grondwater. Om hieraan te voldoen is binnen Water Achterhoek+ een ambitieuze ketenaanpak opgesteld.

Bij de ODA zijn we een aantal jaren geleden begonnen om inzicht te krijgen welke hulpstoffen door bedrijven worden toegepast en welke dus een belasting kunnen zijn voor de waterkwaliteit (en welke maatregelen daarvoor genomen moeten worden).

Voorbeelden uit de praktijk

Geluid bij padelbanen

Een snel groeiende sport: padel. Maar naast het aantal spelers groeit ook het aantal klachten over geluidsoverlast. Wij controleren of bedrijven zich houden aan de regels voor geluid en geluidsoverlast. Bij overlast komen wij natuurlijk in actie. Onze specialisten Geluid adviseren opdrachtgevers en collega's over dit thema en houden beleid en richtlijnen in de gaten.

Archeologie

Voor de gemeente Aalten voeren wij taken uit op het gebied van archeologie. Een team van archeologiespecialisten beoordeelt archeologische rapporten en Programma's van Eisen, adviseert bij ruimtelijke ontwikkelingen en begeleidt en coördineert onderzoeksopdrachten. Verder geven we advies over behoud, beheer en ontsluiting. En we ontwikkelen, waar nodig, archeologisch beleid voor gemeenten.

Drugslabs

Drugslabs kunnen op veel plekken voorkomen: op industrieterreinen, bedrijfspanden, boerderijen, maar soms ook midden in een woonwijk. Als de politie een inval heeft gedaan, moet dit opgeruimd worden. Onze toezichthouders kijken hoe dat kan met zo min mogelijk risico's voor inwoners en de omgeving.

